

გაზთი ღირს			
თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
10	10	6	6
11	9 50	5	5 50
12	8 75	4	4 75
1	8	3	3 50
2	7 25	2	2 75
3	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი — ერთი შურა

ივერიის

გზითის დასავლეთად და კროსი განსაზღვრება დასასკვლად უნდა მივხედოთ: თუთონ რედაქციის ფორმისა და სხვათა, ასევე სხვათა, წინა დეკლარაციის საფუძველზე, გოლინიის პრინციპის წინააღმდეგ გამაგრებულ სწავლით განსაზღვრის სათავედ ახალი პანის სასწავლო სასწავლო კურსი.

ფსი განსაზღვრის: ჩვეულებრივი სტრუქტურა რვა გვერდი.

1877—1888

საპოლიტიკო და სალიტერატურული ჟურნალი

1877—1888

გაზეთი „ივერია“ პირველი სექტემბრიდან წლის დასრულებამდე ღირს 4 მ. 75 კ.

ტფილისი, 1 სექტემბერი

ირვანდის საქმე დიდი ხანია საღვთისმშობლისა და სახასიო სავნად გაუხდია მთელს ევროპას. ამ საქმის იმდენი განსაცდელი და სისამოვნება მიუყვანია ირვანდის მმართველობისათვის, რომ ზოგჯერ გვინახავს, ეს უთორებთ-მორისი უთანხმოება დასკვნებს და დასკვნებებს ინტელის, განათლებით, ვაჭრობით და მწერლობით უძველესი სახელმწიფოსაო. ირვანდის დიდი შრომა და მეცადინეობა გაუწევია საკუთარ უფლებათა აღსადგენად; ინტელისსაც მრავალი დიდი უპასურობა ირვანდისათვის ზოგჯერ ფრთხილად შესაცვლად, ზოგჯერ იმის მდგომარეობის შესახებ უკუპასუხად და ინტელისთან მოსართობად. ამიტომაც ირვანდის მრავალი უფლება მიიწეა, მაგრამ ირვანდის საქმე უკარ კიდევ დასრულებული არ არის და იმ დროამდე არ დასრულებულა, სანამ ირვანდისათვის არ გიტიანს. იმედოვნობ, რომ გიტიანისათვის დიდი ინტელისის, რომელიც სინათლეს და სიმართლეს არ უფრთხილდა, ადრე თუ გვიან დასრულდება და საპარტიისათვის წა-

დიდს ირვანდისის და ინტელისსათა და ირვანდელთა შუა ჩამოვარდნილობა, და თვით ინტელისსაც ირვანდის თანდათან კომუნიკაციის თანაგრძობასა და მოსარჩევლობას.

მით უფრო უკრავდება უნდა ათხროვოს ინტელისმა ირვანდისსა და სხვა ამ გვარს საქმეებს, რომ ამ ირვანდის-სამთავროს წილის განსაზღვრებაში თავი იჩინა უკუღმად, რომელიც ამ ხუთივე საუკუნის წინად ცალკე სამთავროს შეადგენდა. ეს სამთავრო ინტელისსა და ირვანდისს და დამორჩილებულ დიდს ხრის ბრძოლისა და იმის შედეგად, მას აქედ ამ პატარა სამთავროსათვის თითქმის არა ისმოდა-არა, მაგრამ გავიდა რამდენიმე საუკუნე და უკუღმად ისევ თავი იჩინა. რას თხოვლობს უკუღმად ისეთს არაფერს, რაც ინტელისის ძლიერებასა და ერთობას ძირს უხრავდა და რაიმე მძიმე განსაცდელს უმზადებდეს. პირიქით, უკუღმად ისეთს რასმე თხოვლობს, რისიც დათმობა ინტელისს ადვილად შეუძლიან თავისის ძლიერებისა და სახელის დასრულებად. უკუღმად წარმომადგენელი ამბობენ, რომ ინტელისს-სათვის ერთად ჩვენც ერთს

მკვიდრს სახელმწიფოს უნდა შევადგინოთ, მხოლოდ ჩვენის პატარა ქვეყნის მინაური გამგებლობა ჩვენვე ჩავაბაროთ; მაგალითად, რაც საჩუქრს ვინებთ, ის ხარჯი ისევ ჩვენს საჭიროებას მოხმარდება. ერთის სიტყვით, უკუღმად წარმომადგენელთა საკუთარი შრომისა და აქტის და ამ შრომის მიხედვით უნდათ იმოქმედონ ინტელისს პარლამენტში და ამასთან დასაც უნდა გაუწიონ ანგარიში ინტელისს მმართველობაში.

ამის გარდა, ჰუბერბან, რომ სადაც არის მატარებელი ირვანდისსა და უკუღმად მსგავსად თავისსა მოითხოვს. აქედან უნდა ირვანდისსა და უკუღმად მსგავსად თავისსა მოითხოვს. აქედან უნდა ირვანდისსა და უკუღმად მსგავსად თავისსა მოითხოვს. აქედან უნდა ირვანდისსა და უკუღმად მსგავსად თავისსა მოითხოვს.

ახალი ამბავი

გუმბინის სალამოზელ აქციის მოხელე ილიდონე ყელა მუწურის მიზანით და პარლამენტის შეიქმნის ლეგენში და წუშუშების სასეყურებზე ჰყრდენენ და ისე მოპირდეს ყველგან, რომ არსად არფერი დაუტოვებიათ, მუშტარი რომ მისულიყო და მოეკითხა, ევროსად იშოვინდა. თითონ ლეგენის პატრონებსაც თითოეული დაუტოვებს, ისიც განსილი, დანარკულული. მიხეზ ის არის, რომ 1-ლ სექტემბრიდან წუშუშებაზე დაწესებული აქციის უნდა შეიქმნეს და მანდროლით უნდა გამოვიდეს ხოლმე, ხმა დადის, რომ მანდროლით უნდა შემოვიდნენ განსაკუთრებით შამანურს ლეონოზე, უბრალო ლეონოსა და საკომპლექსო საქონელზე.

გუმბინის სალამოზელ, გსათაზე, მიხეილის ქუჩაზე, ვარანკოვის ძუკოს ცოცხა იქით, ცელმა ხელს ჰქონდა შუშის მტკიცებულება მიხეილ აკოვოვს, ქვეშ მოიტანა და თავს და მარცხენა მუხზე დადებულა. საბალო კაცს ორივე საფუძველიდან სისხლმა გამოჰსთქა. მამული წაიყვანეს სამკურნალოში და ქრისტეობაში შეუხერხეს მეტელე დაპატიმრებული.

მას შემდეგ, რაც ბათუმი შემოგვირთა, ათი წელიწადი შესრულდა ამ ავებისტოს 25 ს და ამ

ხნის განმავლობაში ხშირად გავიგონია იქნურ ქართველ-მეგრელ მოგვრეთაგან სანივარი ლეგენისა და სახელების სიძვირებზე. პირველს ხანებში უფრო ფრთხილად და გფრთხილად გადადიდა ბერი მოგვრე, რომელიც საკმაოდ ფულიცა ჰქონდა და ვაჭრობაც, მაგრამ, როგორც მოგვსენებთ ქართველური დაუდევრობის, არაფერი იგი იმეფის ყოფდა, თუმცა მეტად იფად ისყიდებოდა. შიშობდნენ, ახალი განლაქიოთ და ვინ იცის როგორ გაიხრდებოდა აქაური ვაჭრობა და სხვა. ახლა ბერი მოგვრე, რომ ღრად დაპყრეს და მიწები ხელიდან გაუშვეს, მეტადრე ფრთის მოგვრეები და ფულის პატრონები არიან ამ სინათლში, მაგრამ არა და იმეფდნენ. ყოველივე ეს გგვანსენდა ერთის შემთხვევის გამო, რომელიც გგვანსენს, რომ ვერა კიდევ ღრად დაკარგული არა აკოვოვ და კიდევ შეიქმნება ადგილების შექმნა. ამ დღეებში კაცებსაც განსაზღვრა იყო და ბეჭდილი ბათუმის სასამართლოს ბრძოლის კუბანში მოგვრეების, რომ ნოემბრის 30 ს ვალების გადასახდელად დანიშნულა ვაჭრობით განსაკუთრებული მოგვრეებისათვის იოსელიანის მამოლისა და იხსაც ყოველ სურს, ყოველ დღე შეუძლიან ქაღალდების ნაწარმების მოთხოვნა. ეს ამჟამად ნიჭის მომსახურა, 199,014 ოთხ-კუთხი საყვანი, მტელ ართინის გზისკენ, აწ პეტერბურგის ქუჩაზე, შუა ქალაქთან ახლოს. მივიღე ეს ადგილი ქუჩებით დაყოფილია 70

ფალესონი

აფხაზთი და აფხაზი

სალაგაყუბი

ჩვენ ეწოდებოდა სალოცავებს იმ რელიგიურ ცერემონიებს, როდესაც აფხაზი რამე შესაწირავთ შეერთებული სალოცავითა და ხეწენ-დღერბით მიმართავს თავის ღმერთებს ძველადანვე მიღებული წესზე.

სალოცავებში ზოგიერთს ეტყობა მეტი გავლენა ქრისტიანობისა, ზოგჯერ კი — ნალოცავი, თუმცა წარმართული წესებითა და ხეწენ-დღერბით. მაგრამ უმრავლესობა სალოცავთა, როგორც ფრამით, ისე შინაარსით, ჯერ კიდევ წარმართულის ხასიათისა.

ჩვენ სალოცავთა კრებულში მოგვხვდება უფრო ორის უკანასკნელის გვარის სალოცავები, რასაკერძოდა, ხალისიანის კაცისათვის არც ერთი სალოცავი არ არის შემორჩეული. მოკლებული, მაგრამ სალოცავები იმდენია, რომ ყველა იმათი დაწერილობით შესწავლა და აღწერა მოძრაობისთვის კაცს. ჩვენ ცალკეობით უფრო შესანიშნავები ამოგვეჩია.

ა) ჩვენს დროს სალოცავები ერთი სახეობისა, ყოველ წლებითინ და საყოველთაოა არიან, მაგალითად,

„ხოზოს აუბა“ და სს., სხვანი-კი, თუ ყველას არა, უმრავლესობას მიიქცევენ, მაგალითად, „ზევითური სალოცავი“ და სს.

ბ) ყველა სალოცავს ანუ იმის მიმღებს იმისგან დამოკლებულს, მოქმედების წრეში ძალია აქვს აფხალოს, ვინაშე „გ. ი. ავად გახადოს კაცი, ანუ საქონელი რამე შეცდომისა ანუ დანაშაულობისათვის.

გ) თვითთავის სალოცავის ნამარჩილ, ნამზებარ ავადმყოფობას თავისი განსაკუთრებული ნიშნები აქვს, რომლებსაც უფხაზი (მკითხავი) დაწერილობით არჩენს ერთს მეორისაგან.

დ) გადაკლებულის სალოცავის რიტუის ასაკობილად საჭიროა, ვისაც ემართა ესე გვარი სალოცავი, განმეორებით ლოცვა ანუ მამრე, ანუ პირიქით ძალით თავისი დროზე იმდენად იმის აღსებითა და დამოკლებულობით, რის გამოც ლოცვა ვერ გამოყოფილებდა სალოცავს და შერისხა კაცი, ანუ ოჯახი.

ე) თუ ავადმყოფს არ ემართა რომელიმე სალოცავი და ახლად გამოუყვანი იმის მიზეზი, იმან უნდა თავს იღებს იგი და ილოცავს მიღებულს წესსა და რიტზე.

ვ) ბრალი (მიზეზი) სალოცავის გადაღის მოდგმოდან მოდგმამდე და რაღღისამე თაობის შემდეგ შესაძლოა იქნოს თავი.

ზ) თუ „მიზეზით“ ავადმყოფი იმდენად უსუსტია, რომ მამრე ვერ მოხერხდება შესაქურის სალოცავის წესების აღსრულება, მაშინ პირიქით სხედნ თავისი დროს ანუ პირველ მოსურნეისათვის უფროა. ამისათვის მანაწილს ავადმყოფს შემოავლებენ რამე ვერცხლეულაბს, სპონდენტულაბს, თოვს, წმინდ ნარჩებს, სანთელს, ანუ სხვას რამე „ბრალის“ მიხედვით. შემოვლების დროს ამბობენ ამ სახით: „თუ შენი მიზეზია (ბრალი), შევა მიეცე... და ელოცე... როგორც გვეკლებოდეს და როგორც მკითხავი ავადმყოფს... როდესაც ავადმყოფობა ვერ არის გამოკეული, თუ რომლის მისწავლასაც იგი წარმოადგენს, მაშინ ამ გვარად ამბობენ: „თუ რისამე „მიზეზითაც“ ავად... შევასრულო ყოველივე, რასაც შეეცდომება და რასაც მკითხავები გვიჩვენებენ“. შემოვლებული ნებით, როგორც სწავლიდა, წმინდად და უმარხობად იწახება ლოცვის ცერემონიის აღსრულებას.

ს) თვით სალოცავის ასრულების დროს მოკლებული თხოვნი მიმართავს ამ სახელწოდების სალოცავს, ანუ ამაში წარმოდგენილს ღმერთობას, თუ კაცის სალოცავია, კაცისა, ანუ საქონლისა, საქონლისა ლოცვა (ლოცვის სიტყვების წარმოთქმა) სალოცავის შესაფერი და გარემოების მიხედვით იქნება, მაგრამ უფრო ისე,

რომ ვინც როგორც ახერხებს, ისე ლოცობს და ლაპარაკებს. ვისეც უნდა ესთქეთ, რომ ლაპარაკის საფუძველი და პირ-წოდება აუფხაზს იშვილებდა შემოვლებდა.

თ) ყველა სალოცავის დროს საჭიროა რამე შესაწირავი უსისხლო, ანუ სისხლოვანი, რომელსაც სალოცავთა გვარად აწ ყველანი სემენ, ან მარტო ზოგნი.

ი) ერთი და იგივე სალოცავი სხვადასხვა გვართა და კაცთა მიერ მტკიცებულს განსხვავებით აღსრულდება ხოლმე.

კ) სალოცავთა ცერემონიების დამსრულებლად ზოგისა კაცია, ზოგისა დღეაკაცი, იმის მიხედვით, თუ როგორ უსუსტად წარმოდგენება არსება, ის საღებულად იგი აღსრულდება; ანუ ასე, რომ თუ სალოცავში ავადმყოფი ქალია, მლოცავიც ქალია; თუ კაცია, მლოცავიც კაცია.

ახლა შევედგეთ თვით სალოცავების ცერემონიას.

სალაგაყუბი: დღად-მიწის სალოცავი.

წმინდა უმანკო დედაკაცი ექვსი კაცისა და რამდენიმე ფეტვის მარცხელს აიღებს და მიჰყავს ავადმყოფს (რომლის ავადმყოფობა ადგილის ბრალით გამოწვეულია). ჯერ ერთის თმების (მურების) ძირს სამს კაცის და რამდენიმე მარცხელს შემოვლებს მიწის (ადგილის) სახელობაზე და შემ-

დღე კიდევ სამს კაცისა და მარცხელს თმების ძირს აიღებს სახელებს, და თხოვლობს ავადმყოფს მოპარუნებას. ამავე დროს დედაკაცი კაცის მსგავს კუცს, კოწვილ მორთულს, ჩამოვლავს იქვე მიწაზე ავადმყოფის „ამაისხნელოდ“ (დალაქსარ) ამ სიტყვებით: „ავადმყოფის ნაცვლად ამას შეეცქიე, ამას ეთამაშეთ“. შემდეგ მარჯვენა დროს აცხობენ ერთს და ორს მჭებს „მიხედლობისა“ და ორს მოგვრძო პუფრის ლევიქოსს აუბნისათვის. ორი ღერი წმინდა სანთელი და საქმედილი, მოხენებული ორი ლევიქი და, მიწის მჭებისათვის ეკუთხის ნატეხები მიაქვს დედაკაცი და ავადმყოფთათვის მიღის სამის გზის შესწირავს ადგილს, სადაც ერთის მხრით სდებს მჭების ნატეხებს, მეორეზე ლევიქობს, დანარჩენ ორ მხარეზე ანთებულს სანთელს მიყავს; აქვე განმეორებენ: „მიწა ქალბატონია“ ეს შენი ოცნება-სამელოია, და დასდებს ჩუსტებს... ამ ოთხ-კუთხელს მიწის შიგშუშის ავადმყოფს დაიჭობს, თავივე ლევიქს გადააფარებს და საქმედილით და სანთლით ხელში მიმართავს თხოვნი პირველად „მიწა დედოფლის“ „ადილ-ანსუც“, ატულა-ანსუც შენი

რომ მთლად იმას წავადისეს, რა-კი
რამ გზად: ყოველ ცინზარე დღე
ქვიფობენ და ღღუნებენ თვლებზე,
მკვლავ, ლოყებზე. ლულუნის შემ-
დე ჩერებენ ხეინაზებენ, ხერინვის
შემდეგ კვლავ ღღუნებენ.

ყოველივე ზემოდ თქმული მიზე-
ზი, რომ მას წავიდევ, რაც ჩემში
ჩრების გზა გავტოვად და იმით ტუ-
ღელეს საშუალება მიეცათ ადვილად
მისვლა-მოსვლას სხვადა-სხვა აღ-
ვილას, ჩვენს ახალქალაქშიც მრავ-
ლად იწყებს ხეინაზებას და იმით
საკრიველად. იმით რიცხვი ყო-
ველს ზაფხულს მატულობდა და ამ
ზოლოს დროს იქმდებოდა, რომ
საქარაბეგოს ბინასაც ვეღარ შოუ-
ლობენ შიგ ახალქალაქში და ახლო-
მასლო სოფლებში სდგებიან.

ამ გარემოების მიუხედავად და
აქაურმა სკენის მოყვარებმა და
1878 წლიდან ყოველს ზაფხულს
წარმოადგინეს მხარეთენ. ამ წარმო-
ადგინების შემოსავალი ყოველთვის
სხვა-და-სხვა კეთილსამართლის
ინიშნებადა, მაგრამ კეთილსამართ-
ლი იშვიათად ხმარდებოდა.

ამ უკანასკნელმა გარემოებამ და-
პხვდა აქაურს საზოგადოებაში, უფრო
სკენის მოყვარეთა შორის, სამღერა-
ვი და გაუთავებელი კორიკანობა,
ეს სამღერავი და უსამართლო დაღე-
ვანობადაც არ გათავებულა, არ
გათავებულა იმტორმარომ ჩვენ რა-
გორც სულით, ისე ხორცილ დაღვა-
ჯადით, აღარა გვიქვს პირდაპირობა,
გაბედულება და ყველგან და ყველასთან
ეპროპრიანობა, ესტუტოთ, ცერუბოთ.
ჩვენ გავამტკუნებს საკუთარი კერ-
ძი იმერტესებო; სიმართლე, კერ-
ძი მარტობა, მოველობა, საზოგადო-
საქმე, აღმართი და იმისი პატივის-
ცემვა ჩვენთვის მხოლოდ სიტყვის
მასალა, მოდა და სხვა არაფერი.

ამ ნარის თვისების შედეგი გან-
ლათს ახალქალაქის შემოშენება, ივე-
რის № 163. ბანი ახალქალაქელი
დაპარაკოს თავის შემოშენებაში მხო-
ლოდ სკენის სასარგებლოდ გამარ-
თულს სამს წარმოადგინებდა და იხო-
ლობს მხოლოდ ამ სამის წარმოდგე-
ნის ანგარიშს, მაგრამ რადგანაც აქა-
ურის წარმოდგენებიდან შემოსულის
ფულის ურთოდ მოხმარებამდე წი-
ნადაც იყო გახუტ „დროებაში“ რამ-
დენიმე თვეს მოკლედ მოკლედ შე-
ნიშვნა და ყველა ეს შენიშვნები უპა-
სუხოდ დარჩა, ამიტომ იძულებული
ვარ წარუდგინო ჩვენის მკითხ-
ველის მართლ-მსაჯულთა მოკლედ
ანგარიში ყველა აქაურის წარმოდგენე-
ბისა.

სოფ. ახალქალაქში პირველი წარ-
მოდგენა გამართეს 1878 წ. კენიან
ნიწო ორბელიანისამ, ან ეკატერინე
ჩრების ასულმა გუბაშვილისამ, რომ-
მელთაც დიდი დეწაწი და შრომა
მიუძღვით წინაშე ახალქალაქის სკე-
ნისა. შემოსავალი ახალქალაქის სკო-
ლის სასარგებლოდ იყო დანიშნუ-
ლი. ხარჯს გარდა იმის ხუთი თუ-
მანი ამ ფულით სკოლას სტრატები
და სკაბინი უფრდეს.

1879 და 1880 წ. ზემოდ აღნიშ-
ნულმა ქალბატონებმა სამი წარმო-
ადგენა გამართეს იმავე სკოლის სასარ-
გებლოდ, ამ სამის წარმოდგენიდან
ხარჯს გარდა და სანამ თორმეტ თუმან
ნახუტის, ეს ფული ჩემთვის უნდა
გაღმოეცათ, მაგრამ დღევანდელის
არც ჩემთვის და არც თაყონების
თვის არავის არ გაღმოეცა და იმ-
ყოფება ბილიეთის გახედილთა ხელ-

ში. ამ თორმეტ თუმან ნახუტის ამ-
ბავი თეთონ ბანა ახალქალაქელმა
კარგად უნდა იცოდეს.

1881 წელს კ. ნინო ლუკას ასუ-
ლის თარხან-მოურავის თარხანობით
გამართეთ ერთი წარმოდგენა ისევე
იმავე ახალქალაქის სკოლის სასარ-
გებლოდ. შემოსავალი-გასავალი ება-
რა კ. გაბაშვილს, ამ წარმოდგენიდან
დარჩა ხარჯს გარდა 52 მანეთი. ეს
ფული ჩემთვის უნდა გაღმოეცათ,
მაგრამ კ. ნინო ლუკას ასულის თარ-
ხან-მოურავის გამართობა: მე გა-
დაცემ მასწავლებელსა, და დღევანდ-
ელმდის-კი არ გაღმოეცათ.

1881 წლიდან 1886 წ. წარმო-
ადგენის გამართებად კერძო კაცთა
სასარგებლოდ და ყველამ თავ-თავი-
ანთი ხვედრი თავის დროზე ჩაიბარა.
1886 წელს სამი წარმოდგენა გა-
მართეთ დღევანდელი სამუდამო სკე-
ნის სასარგებლოდ. ამ წარმოდგენე-
ბიდან შემოვიდა 107 მან. და 41 კ.
სკენის მოყვარეთ ამოირჩიეს ობიი
კაცე: აღდგინდრე მიხედის ძე მუ-
რან-ბატონი, ნიკო გორგის ძე, ნი-
კო ლუკას ძე და ესტუტე იოსების ძე
თარხან-მოურავები და იმათ მანად
სამუდამო სკენისთვის საჭირო ნი-
ვთების ყიდვა. იმათ იყიდეს აღნიშნუ-
ლის ფულებით სკენის მასალა და
მოწყობილება. ეს მასალა და მოწყ-
ობა-ღება ჩამაბარეს მე სიით. დღე-
ვანდელის ყველაფერს მე ვინახე.
ბანი ახალქალაქელს შეუძლიან, რა-
ც-კი მოისურვებს, დაწმუნდეს (თუ
ჯერ დარწმუნებულ არ არის), რომ
ყოველთვის იგი რიგაიანდა და წმინდად
მაქვს შენახული.

1887 წ. წარმოდგენა წერა-კით-
ხვის საზოგადოების სასარგებლოდ
გამართეთ და ნაღდი შემოსავალი
მაშინვე გადაეცეთ დანიშნულებისა-
მერ.

ამ ზაფხულს წარმოდგენის ხელი
მოკლდა კენიან სოფლიო რომანის
ასულმა თარხან-მოურავისამ, რომელ-
ც დიდი მოყვარულია საზოგადო-
საქმისა და ყველასაგან პატივცემუ-
ლიც.

გამოცდილებამ ნათლად დავინახ-
ე, რომ აქაურს სკოლაში სწავლა-
დასაბურთელს ბავშვებს წიგნები
არა აქვს, რის გამოც სკოლის შემ-
დეგ ვეღვარს კითხულობენ, ნასწაუ-
ლად იწყებულად და სკოლაში შრო-
მა ტყუილად მსდით.

ამ გრამის თავიდან ასაცილებ-
ლად კ. სოფოა რომანის ასულმა
თარხან-მოურავისამ დასაწყვიტა უსა-
თოდ ბიბლიოთეკა დაეარსებინა სკო-
ლასთან. ამ აზრით სხვათა შორის
წარმოდგენები უნდა გამართონდა შე-
მოსავლიდან ცოტა რამ სკენისათვის
მოქმდებინა, დანარჩენი ბიბლიოთე-
კისთვის, მაგრამ ეს განზრახვა ვერ
შესრულდა.

შეუღდა თუ არა პირველის წარ-
მოდგენის გამართვის, დიხდა აზრი,
რომ შემოსავალი მოხმარდეს იმ კო-
მიტეტს, რომელიც ტფილისში ქალ-
თა სკოლას აპირებდა.

სკენისა და ბიბლიოთეკის მომხრეთ
ამხედ იხა სთქვას, რომ მაგ სკოლას
დიდი ფული ესპობოება და აქ შე-
გროვილი ფული ვერას უშეგოსო.
ბავშვ კარგია, რომ ყველა საქმეს
ფხვზე დაეყრდნო შეგვეცინოს, მაგრამ
დადგინა? ხომ მოგვსვენებთ, აშწიე
ლონგსა ჰქვანა, დამწიე უღონობა-
სა.

სკოლის მომხრენი ბინძვ არ და-
თანხმდები, მიიწყვიტს ტფილისიდან

მოთამაშებები და 17 მკათათვის მო-
ვალის აქალთა სკოლის“ სასარგებ-
ლოდ გამართეს წარმოდგენა. სკენისა
და ბიბლიოთეკის მომხრეთ 24
მკათათვის ითამაშეს, როგორც ამბო-
ბენ, პირველ წარმოდგენიდან 80 მან.
შემოვიდა და ხარჯს გარეთ-კი ძლიან
ნაკლებად დარჩა ნაღდი შემოსავა-
ლით.

მეორე წარმოდგენიდან შემოვიდა
80 მანეთი. ხარჯს გარეთ დარჩა 50
მან. ნაღდი და 10 მანეთის სკენის
მასალა. წარმოდგენის მეთაურს—კ.
სოფიოა რომანის ასულმა თარხან-მო-
ურავისამ წარმოდგენის მეორე დღეს-
ვე ნაღდი (50 მ.) ახალქალაქის კე-
ნის-გამსეს ბელის ამხანაგობის შე-
საშინი შეგებანა დროებით შესანახად,
თუმცის მასალა-კი ჩამაბარა მე. ნა-
ღდი ფული ჩემთვის ანხანაგობის
შემოსავლის დაეთარში № 118-ით.
ესეს მართამ-ობისთვისაც სკენისა და
ბიბლიოთეკის მომხრეთ უნდა ეთა-
მანა, სკენც მზად ჰქონდეს, მა-
გრამ ქალთა სკოლის მომხრეთ არ იყ-
ბულეს და ეს დღეც იმათ დანიარჩუ-
ნეს.

ამ წარმოდგენიდან შემოვიდა 69
მანეთი. ხარჯს გარეთ დარჩა 27 მან.
ნაღდი.

დღევან სნანს, რომ ორის წარმოდგე-
ნიდან ქალთა სკოლის სასარგებლოდ,
როგორც ვაქციეთ, შემოსულია 149
მან. აქედან დაუხარჯათ 118-მანტი,
ხარჯს გარეთ დარჩენილი 31 მან. ნა-
კლები.

მესამე წელიწადი, რაც აქ სკენის
სასარგებლოდ იმართება წარმოდგენე-
ბი და ამ ნაირად გროვდება ფულე-
ბოა, ბრძანებს ახალქალაქელი, მა-
გრამ არც წინად და არც ცნობა ისე არ
გამართულა წარმოდგენა, რომ შემო-
სავლიდან კიდევ და სამი თუ-
მანი არ დახარჯულიყო სკენის გა-
სამართავად.

სამი წელიწადი, რაც ჩვენ სკენა
შევიძინეთ და ამ დროში ჩვენ სკენის
გასამართავად არც ერთხელ ერთი
თუმანიც არ დაგვხარჯეს, და თუ
ქალთა სკოლის სასარგებლოდ წარ-
მოდგენების გამართვით თხოთმეტი
შევიძინათ, კეთილის საქმისთვისაც
სამის თუმის მეტი არ დარჩენიდა და
თორმეტი თუმანი-კი უსარგებლოდ
გაუფრინდა, ეს იმითა ბრალად, ვი-
საც კეთილი საქმე არ ქმნის და ჰკო-
ნია, რომ დღევანდელი და გვიანთი გე-
ვლებმა რამე. ეს რომ ასე ყოფი-
ლიყო, აქამდინ გვიტეხი და ჩვენი
საქართველოს ქალბატონ-გაბატონე-
ბის ცამდის აუყენდენ კეთილს საქმეს
და სკოლას მდენიერებასაც დავეცი-
რებდნენ.

სიტყვებმა შეგაფრუსეს, ბრძანებს
ახალქალაქელი: აინები ისე მოვეცი-
და, რომ სახალაზოდ ესთიბავთა,
ვენახესაც არა გეისხიარა, ვითის
სიტყვით, ამ გაზაფხულმა არაფერი
გასამართლებელი არა მოგვტარა;
მაგრამ ჩვენ ჩვენსა არ ვიშლით და
კეთილდღებულად ვმხარულობთ და
სამოძინებო ვაგარებინებთ დროს
ტფილელ სტუმრებსა.

თუ გნებათ, უმჯობე და გულ-
წითელი ახსარებთ! უნდა ვილაზობდეთ,
ჩვენ-კი მცემდ უნდა ვილაზობდეთ, ვეზი-
არულებთ, შევეცქვიეთ, დროს ვა-
ტრებთ და ესამიერობით. კიფეთ
და ლულუნი ელეთა ნუ მოვიწა-
ლოთ, მაგრამ ტყრა რომ ლულუნებთ,
ვი თუ მეჩე სანაშური გავდეს?
წელს პურის მისავალი ურგოა არ
იყო, და თუ ვისმეს უპატრონოდ მი-

ტრებულს კირანხულს თავები შე-
ეკვივიან მინდორში, ვე ვისი ბრალია?
უთუთოდ იმისი დათესილი არ არის ის
კირანხული და იმისი მომილი!

24 მკათათვის გამართა წარმო-
ადგენა აქაურის სკენის სასარგებლოდ.
მოთამაშენი არ იყენენ რიგინად მო-
საზღებულნი, უკანასკნელს კერაზი
სამჯერა გამოსცელოს სათამაშებელი
პიესა და, რა თქმა უნდა, როლები
არავის ეკოდინებოდა, — ლულუნებს
ბანი ახალქალაქელი. ითამაშეს „ძუნ-
წი“, რომელიც ჩვენი საზოგადოე-
ბამ ზეპირად იც-სა.

ესიც კარგი ლოგიკა, საზოგადოე-
ბამ ზეპირად იცისა, საზოგადოების
წიგებმა-კი, მოთამაშებებმა არაო.
როგორც მოხდა, რომ მოთამაშებებმა
საზოგადოებს „ძუნწი“ ზეპირად და-
სწავლად და თეთით-კი ვერა შეძი-
ნეს-რა? შე დალოცვილი, ზოგი
ტყუილი დარჩეს, მეტილი ხომ არ შე-
სკვამ!

ორიოვ სიტყვა უკანასკნელ წარ-
მოდგენაზედ:

მისცეს „დღე და შვილი“, „გაიფუ-
შა“ ცვაველისა და რამდენიმე სკენა
გროვების ცხოვრებიდან. ბაიყული სა-
ზოგადოდ ჩინებულად შესრულდა და
უკეთესად იმკუმუნდა, მაქერლებ-
სა-სიტყვად მიეცა თავისი როლი —
სიტყვის არმოცხადი ცოტა ფუნო
უნდა იყოს ტფილელი არტისტი
ბანი — მ— და ურგო არ იქნება,
რომ ამისთანა როლებზედ სამუდამ-
ოდ ხელს აიღებდეს. გლეხის რო-
ლებში-კი უნდა ვარგოდეს. ვერ-
ჩვეთ-კი ჩვენი გლეხი უფეთ გაიცრას!
ლხინში წამ-და-უშუშ დრეჯა და ქერ-
ში წამ — და — უშუშ ბლუფილი სკენის
გლეხის ზნეთ არა სკერს. სკენაზე
უმართებელი სიტყვებსაც თავი და-
ნებოდა უმართებულმა არსად არ
გარდა და სწავლედ ხომ შევინა-
შე-ტა.

„დღე და შვილი“ შვილის როლს
ითამაშებდა თ, დღის როლს ც.

ბანი თ. ივანტებს ზოგიერთი რილე-
ბში და აქაურს სკენას სარგებლობა-
საც მოუტანს, თუ რაოდ კარგად ის-
წავლად და პატივით მოეპყროთ თავის
საქმეს. დალოცვის იქამდინ არ შეე-
წუხებინა თავი, რომ თავისი პაწი,
მაგრამ დღე-წი შეწვლილია როლი
ერთი ორჯულ მინივ გადვიტონა-
ჩემს თავს ჩემს სამზობლად მტრებს
შევეწირავა.

ახალქალაქის სკოლის მასწავლებელი
ნიკო ზემოვილი

უცხოეთი

საშრანბაში, ინგლისური გახუთი
„Standard“-ი ამბობს ვერაპოს დღე-
ვანდელს ყოფაზე: ამ ქმად შიში არა-
სიდიამ მოსალოდნელი არ არის, არც
დასაფრთხილად და არც სამხრეთიდან
ის პარტიკიუსები და დილოგამტე-
ბი, რომელთაც ჰგონიათ, რომ ვი
თუ საფრანგეთი დეცხს თავს იტა-
ლიასა, ძლიან სტედიან და, ცტ-
ოვობა, არც კარგად ვეყრებთ, არა-
დავად ატეხილი იტალიასა და საფრან-
გეთს შორის. რაც უნდა გვიჩინი კა-
ლი იყოს, ისიც-კი ვერას იპოვის ამ
ოარის ქვეყნის ურთიერთობაში ისეთს,
რომ სიტყვას ვერაპოს ომი მოცილი-
ის პარტიკიუსები და დილოგამტე-
ბი, რომელთაც ჰგონიათ, რომ ვი
თუ საფრანგეთი დეცხს თავს იტა-
ლიასა, ძლიან სტედიან და, ცტ-
ოვობა, არც კარგად ვეყრებთ, არა-
დავად ატეხილი იტალიასა და საფრან-
გეთს შორის. რაც უნდა გვიჩინი კა-
ლი იყოს, ისიც-კი ვერას იპოვის ამ
ოარის ქვეყნის ურთიერთობაში ისეთს,
რომ სიტყვას ვერაპოს ომი მოცილი-

სისხლი სწუჭიან, შურისძიებს არის
მოწოდებულთა. გეგმანისი კანკლე-
რისათვის სასარგებლოა, რომ სა-
ფრანგეთს ასეთს ხმას უყრის: მე რა-
მინაღებდა, საფრანგეთს შეგვაჯერებ
ყველასა და ვერაპოსა და იმის მო-
ხარე სახელწიფოებსაც ჩავაგონებ,
კვლავ კიდევ მომხალდენ საომარად და
შევიტურენენ უფრო მეტად. მაგრამ
არ უნდა დავეციყოთ, რომ თუ სა-
ფრანგეთი კვლავ გამოვა საომარად,
დღი თა-გამტეხი იქნება. საფრან-
გეთმა კარგად იცის, რომ თუ ცნობა
დამარცხდ, იმისი საქმე სამუდამოდ
დაიღუპება. ბისმარკის მუქარას სა-
ფრანგეთი ვერ დაიწყებს. საფრან-
გეთმა იცის, რომ ისილის გამოშეგე-
ბა აუცილებელია, მაგრამ ამ სისხ-
ლის გამოშეგების ან იმისი სიცილილი
მოპყვება, ან იმისი მტრის დამკრე-
ბა და განხადურება, ამიტომ, თუ
თანხმობა ატეხს რაშიმე რესპუბლი-
კელებს, იმაში ატეხს, რომ ომს ნუ
ავიტეხთვითა. აი ასეთია საზოგადო-
ებრივი მდგომარეობა დღეს. ცნა-
ლია, რომ დღი ომია მოსალოდნე-
ლი, ომი საშინელი, მედგარი, მა-
გრამ ეს ომი არ ასტყდება ამ ახლო
ხანებში, თუ არა სამეცნიერო სახელ-
წიფოებმა თავად არ ასტეხს, როცა
დროს იხელთებენ. ამაზე გახუთი
„Рус. Вѣд.“-ი ამბობს, რომ ინ-
გლისური გახუთი არა სტედიან, როცა
ამტყეებს, საფრანგეთის სახელწიფო
კაცები ძლიან კეთილ-გონიერად და
ფრთხილად იქციენან საფარო პოლი-
ტიკაში. ამას ამტკიცებს ის სიტყვე-
ბი, რომელიც წარმოსთქვა მთავარ-
მინისტრმა ფლორენსა და აღმართმა
კრანცმა, საფრანგეთის სახელწიფო
კაცები ამბობენ: საფრანგეთს არ
ემინან მტრის თა-დასმისა, მაგრამ
სურვილით-კი არა მისურს ომით. ეს
სიტყვები უფრო ღირსეული და მარ-
ტეხილი სიტყვებია, ვიდრე ტრამბი,
რომ 42 კორპუსს გამოეყუთავ და
არავის-კი არას დაეთუმობა.

წერილი აშეკია

ფლობა ფუქს, პირველი ვერსიასიტა
საზოგადოების მდიანს და მისწულეს
გაქტრანსას, წინადადით შეუკრებოდა
დასტრანსისთვის, რომ თანხმეს ვან ბანს
გამაღვის სოფლარ ჩემსკვლავდგენისა
სადგედავით. ჰსტეტეს ეს წერილი გა-
მაღლისთან გაუკანადა.

— სანა 15 სექტემბრისთვის (ას.
სტ.) დანიშნულმა შორის-შორისო კონ-
კურსი ჰაღის სიდამსასა. დამაწნი და
მსქეიანისა ჰაღანი 18—მან წელსისი
ჰაღის ოთხი-გუთისაგან მაქვეუდ აზი-
ას სანაში და საზოგადოების სარკით,
რომელიც ამ კონკურსსა ჰმართავს.
რამდენიმე პრემია არის დანიშნული
200—2,000 მანათამდე დადამოთა გარ-
და.

— 1890 წელს დონდონში გამარ-
თებას სათატრო გამოთენს, რომელსე-
დაც შეერებოდა იუნგა ვედაფერი, რც-
კი თატრის შექმნა: ელამბეა ვერაპოს
და ამერისის თატრებისა, სათატრო-
სა სხვა-და-სხვა ტანსამოთა, სულს-
წინა და სხვანა.
— დიფრულში გაუმართავს სხვადა
თატრის („ოპერტი შექმნარისა“), რომ-
ელმაც განსტრუბითა შექმნარის დრა-
მა უნდა წარმოადგინათ სოფელს.
— „Nord“-ი ამბობს, რომ პარი-
კის წავსებას შეუკლავს და გამოეცე-
მის ლეგურს განსტრუბა აქის გამოს-

გეს ასევე თარგმანი დასაბუთების, რომელიც შედგენილია პრაქტიკოსების და აღმოსავლეთის სიბერეების მიერ...

— უმცროსი შაჰის შვიდის შვილი ოსკარ II სსს, ზრინგს ეგენის, რომელიც გერმანიის იმპერატორის ტიტულია...

— შარვისი ცასეთები მოგვითხრობენ შემდეგ საინტერესო ამბავს. სხვათა სურათთა შორის ზარბაის ერთს...

— რამაზის დილით მათი იმპერატორებით უღიბებულსაბანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორი...

— რამაზის დილით მათი იმპერატორებით უღიბებულსაბანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორი...

— რამაზის დილით მათი იმპერატორებით უღიბებულსაბანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორი...

— რამაზის დილით მათი იმპერატორებით უღიბებულსაბანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორი...

— რამაზის დილით მათი იმპერატორებით უღიბებულსაბანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორი...

— რამაზის დილით მათი იმპერატორებით უღიბებულსაბანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორი...

— რამაზის დილით მათი იმპერატორებით უღიბებულსაბანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორი...

— რამაზის დილით მათი იმპერატორებით უღიბებულსაბანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორი...

— რამაზის დილით მათი იმპერატორებით უღიბებულსაბანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორი...

— რამაზის დილით მათი იმპერატორებით უღიბებულსაბანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორი...

— რამაზის დილით მათი იმპერატორებით უღიბებულსაბანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორი...

— რამაზის დილით მათი იმპერატორებით უღიბებულსაბანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორი...

— რამაზის დილით მათი იმპერატორებით უღიბებულსაბანი ხელმწიფე იმპერატორი და ხელმწიფე იმპერატორი...

შეტყობის ბირეა, 26 აგვისტო

Table with 5 columns: Name, Amount, etc. Includes entries like 'სუბ-მანაიანი ოქრო', 'სუბ-მანაიანი ვერცხლი', etc.

ბაზისი

1 სექტემბერიდან 1 ოქტომბრამდე თეთრი შური რუსული 1 გრ. 5 კაპ. შური 1-ის სარსისა. 3 1/2

ბანსალეხანი

ამ 1888 წლის ენკინსთერის სენატის სათავადან-ზნაურთა სასწავლებლის პირველი განყოფილებაში 40 ეკანისა იქმნება...

სასაზღვრეო და პანსონი

ი. რ. მრეკლიძისა ნიკოლ. ქ. სახლი № 21, ჯორჯიანის ქვდის პირდაპირ. ახალდეს ზვეგისა ფოლადისა...

სასოფლო მუხარამის სოფლი

სოფ. წინამძღვრის-კარმი ორი თვისყოფილი ღვინა მასწავლებლისა ვისაც სურს მიაღოს თავისუფალი მასწავლებლისა...

დებემა

მე აგვისტო ამბობენ. თანაშემწე გვარდიისა და პეტერბურგის ოლქის ჯარია

საზღვრეო და პანსონი

ი. რ. მრეკლიძისა ნიკოლ. ქ. სახლი № 21, ჯორჯიანის ქვდის პირდაპირ. ახალდეს ზვეგისა...

სასოფლო მუხარამის სოფლი

სოფ. წინამძღვრის-კარმი ორი თვისყოფილი ღვინა მასწავლებლისა...